

Пекарський С. П. - доцент кафедри спеціальних дисциплін та адміністративної діяльності Донецького юридичного інституту МВС України, кандидат юридичних наук

ВИЗНАЧЕННЯ СТАТУСУ ПОЛІЦЕЙСЬКОГО ЯК СУБ'ЄКТА, НА ЯКОГО ПОШИРЮЮТЬСЯ ВИМОГИ ЗАКОНУ УКРАЇНИ «ПРО ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ»

Протягом останніх років в Україні було прийнято низку законодавчих актів, метою яких є запобігання корупційним діям. Зокрема, Законом України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року визначено правові та організаційні засади функціонування системи запобігання корупції в Україні, зміст і порядок застосування превентивних антикорупційних механізмів, правила щодо усунення наслідків корупційних правопорушень [1]. Статтею 3 визначено суб'єкти, на яких поширюється дія цього Закону. Серед загального переліку осіб, які для цілей цього Закону прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування визначені і поліцейські [1, п 1, ст. 3]. Відповідно, Закон України «Про Національну поліцію» (ст. 59) службу в поліції визначає як державну службу особливого характеру, яка є професійною діяльністю поліцейських з виконання покладених на поліцію повноважень [2]. Саме тому

С. В. Петков, В. В. Грицаченко, О. Г. Комісаров та інші зазначають, що «служба в поліції є державною службою особливого характеру, яка ґрунтується на:

- основних принципах державної служби (принципах служіння народу України, демократизму, гуманізму і соціальної справедливості, пріоритету прав людини та громадянина, професіоналізму, компетентності, ініціативності, чесності, відданості справі, персональної відповідальності за виконання службових обов'язків і дисципліни);

- принципах діяльності поліції (верховенства права, дотримання прав і свобод людини, законності, відкритості й прозорості, політичної нейтральності, взаємодії з населенням на засадах партнерства, безперервності» [3, с. 221].

Водночас Законом України «Про державну службу» від 10 грудня 2015 року визначено принципи, правові та організаційні засади забезпечення публічної, професійної, політично неупередженої, ефективної, орієнтованої на громадян державної служби, яка функціонує в інтересах держави і суспільства, а також порядок реалізації громадянами України права рівного доступу до державної служби, що ґрунтується на їхніх особистих якостях і досягненнях [4]. Окрім того, п. 2 ст. 1 Закону України «Про державну службу» визначає поняття «державний службовець» як громадянина України, який обіймає посаду державної служби в органі державної влади, іншому державному органі, його апараті, одержує заробітну плату за рахунок коштів державного бюджету та здійснює встановлені для цієї посади повноваження, безпосередньо пов'язані з виконанням завдань і функцій такого державного органу, а також дотримується принципів державної служби [4].

Поліцейським може бути громадянин України, який склав Присягу поліцейського, проходить службу на відповідних посадах у поліції і якому присвоєно спеціальне звання поліції [2]. Для більш чіткого визначення статусу поліцейського звернемося до вимог Кримінального кодексу (КК) України та Кодексу України про адміністративні правопорушення. Так КК України, аналізуючи суб'єкт злочину дає визначення поняття «службова особа». Відповідно до п. 3 ст. 18 КК України, службовими є особи, які постійно, тимчасово чи за спеціальним повноваженням здійснюють функції представників влади чи місцевого самоврядування, а також постійно чи тимчасово обіймають в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах чи організаціях посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій, або виконують такі функції за спеціальним повноваженням, яким особа наділяється повноважним органом державної влади, органом місцевого самоврядування, центральним органом державного управління із спеціальним статусом, повноважним органом чи повноважною службовою особою підприємства, установи, організації, судом або законом [5]. Окрім того, кваліфікуючою ознакою багатьох злочинів є вчинення їх під час виконання службових повноважень.

У ст. 14 Кодексу України про адміністративні правопорушення визначається відповідальність посадових осіб. Так, посадові особи

підлягають адміністративній відповідальності за адміністративні правопорушення, зв'язані з недодержанням установлених правил у сфері охорони порядку управління, державного і громадського порядку, природи, здоров'я населення та інших правил, забезпечення виконання яких входить до їх службових обов'язків. Також главою 13 Кодексу України про адміністративні правопорушення визначені підстави адміністративної відповідальності за вчинення адміністративних правопорушень, які пов'язані з корупцією [6].

Отже, законодавець під час визначення суб'єктів, на яких поширюються вимоги Закону України «Про запобігання корупції» передбачає можливість використання термінів «службова особа», «посадова особа», використовуючи водночас термін «державний службовець» [7, с. 11]. Порівнюючи норми Закону України «Про національну поліцію» із нормами Закону України «Про державну службу», ми приходимо висновку, що поліцейській є суб'єктом, на якого поширюються вимоги Закону України «Про запобігання корупції». Однак визначення служби в поліції як державної служби особливого характеру (Закон України «Про Національну поліцію») не дає нам можливості стверджувати, що поліцейський як особа належить до категорії державних службовців (Закон України «Про державну службу»). На нашу думку, таке нечітке розмежування та тлумачення термінів різними законодавчими актами потребує подальших теоретичних розробок із метою більш чіткого визначення статусу поліцейського.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Про запобігання корупції [Електронний ресурс] : Закон України від 14 жовт. 2014 р. № 1700-УІІ. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>. - Назва з екрана.
2. Про Національну поліцію [Електронний ресурс] : Закон від 2 лип. 2015 р. № 580-УІІІ. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/580-19/page2>. - Назва з екрана.
3. Закон України «Про національну поліцію». Науково-практичний коментар: станом на 10 березня 2016 р. / [С. В. Петков, В. В. Грицаченко, О. Г. Комісаров та ін.] ; за заг. ред. С. В. Петкова. - Київ : Центр учб. літ., 2016. - 384 с.
4. Про державну службу [Електронний ресурс] : Закон України від 10 груд. 2015 р. № 889-УІІІ. - Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/889-19>. - Назва з екрана.
5. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс] : Закон України від 5 квіт. 2001 р. - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2341-14>. - Назва з екрана.
6. [Кодекс України про адміністративні правопорушення](#) [Електронний ресурс] : Закон України від 7 груд. 1984 р. - Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>. - Назва з екрана.
7. Пекарський С. П. Організаційно-правові засади запобігання корупції / С. П. Пекарський, І. Ф. Хараберюш. - Кривий Ріг : ДЮІ МВС України, 2016. - 120 с.